

การถอดบทเรียน

แปลงใหญ่ถั่วลิสง หมู่ ๖,๑๑ ตำบล กู่จาน อำเภอ คำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร

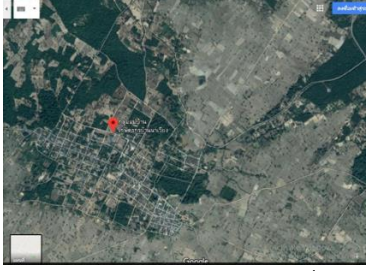

ประเด็นในการถอดบทเรียน	รายละเอียด
ข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่ รหัสแปลง ๕๔๐๓ สินค้า ถั่วลิสง ผลการจัดชั้นคุณภาพ A สมาชิก ๑๐๐ ราย พื้นที่ ๕๘๕ ไร่ ชื่อผู้จัดการแปลง นางสาวฐิติพร โคกศรี ชื่อประธานแปลง นายประยูร สายสอน ที่อยู่ ๒๔ หมู่ ๖ ตำบล กู่จาน อำเภอ คำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร โทรศัพท์ ๐๘๖ ๒๔๘๓๓๔๘ ชื่อทะเบียนนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ถั่วลิสงบ้านนาเวียง ชื่อประธานกลุ่มที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล นายประยูร สายสอน พิกัดที่ตั้งแปลง โชน ๔๘ $x = ๔๓๗๒๓๒$ $y = ๑๗๓๒๖๓๔$	
๑. ความเป็นมาก่อนเป็นแปลงใหญ่	แปลงใหญ่ถั่วลิสง หมู่ ๖,๑๑ ตำบลกู่จาน อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร จัดตั้งกลุ่มขึ้นเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ โดยการรวมตัวกันของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงบ้านนาเวียง หมู่ ๖ และหมู่ ๑๑ ซึ่งเดิมสมาชิกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลักโดยอาศัยน้ำฝนในการทำ การเกษตรไม่มีระบบชลประทาน สภาพพื้นที่ทำการเกษตรเป็นที่ดอนและที่ลุ่มน้ำท่วมขัง จากสภาพพื้นที่การเกษตรที่ไม่เอื้ออำนวยทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครัวเรือน ชุมชนจึงได้หาแนวทางแก้ไข ปัญหาความยากจนร่วมกัน โดยมีความมุ่งหวังที่จะแก้ไขปัญหาด้านชีวิตความเป็นอยู่ของคนในครอบครัวและชุมชนให้ดีขึ้น จึงคิดหาอาชีพเสริม เพื่อสร้างรายได้เพิ่มเติมจากการทำนาโดยเริ่มปลูกถั่วลิสงเพื่อรับประทานในครัวเรือน และจำหน่ายเป็นถั่วลิสงฝักสด ต่อมาในชุมชนมีการปลูกถั่วลิสงเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้มีผลผลิตสูงขึ้น จึงริเริ่มนำผลผลิตถั่วลิสงมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้แก่ ถั่วลิสงคั่วทราย ถั่วตัด ถั่วกรอบแก้ว ถั่วลิสงทอดเกลือ ถั่วลิสงคั่วสมุนไพร และวาฟเฟิลถั่วลิสง
๒. สถานการณ์	ปัจจุบันแปลงใหญ่ถั่วลิสง หมู่ ๖,๑๑ ตำบลกู่จาน อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร มีสมาชิกรวม ๑๐๐ ราย พื้นที่ปลูกถั่วลิสงจำนวน ๕๘๕ ไร่ มีผลผลิตประมาณปีละ ๑๔๖ ตัน ต้นทุนการผลิต ๘,๐๐๐ บาทต่อไร่ ผลผลิต ๒๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ ถั่วลิสงของชุมชนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวคือ มี ๒ เมล็ด ผิวเรียบ เปลือกบาง กะเทาะเปลือกง่าย ตากแห้งเร็ว เนื้อแน่น เม็ดเต็ม รสชาติหวาน มัน หอมกรอบ มีความโดดเด่นและแตกต่างจากถั่วลิสงของพื้นที่อื่น ด้านแหล่งน้ำที่คเหนือและทิศตะวันออกมีลำเซบายไหลผ่านทำให้มีน้ำเพียงพอสำหรับการปลูกถั่วลิสง ด้านแรงงานใช้แรงงานใน ครัวเรือนและชุมชนเช่นการลงแขก การปลูกถั่วลิสงจะดำเนินการปลูกในช่วงเดือนธันวาคม-เดือนมกราคม และเก็บเกี่ยวก่อนจะถึงฤดูฝน ประมาณเดือนเมษายน - เดือนพฤษภาคมของทุกปีขั้นตอนของการปลูก

ประเด็นในการถอดบทเรียน	รายละเอียด
	ถั่วลิสงปฏิบัติตามมาตรฐานการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) <u>การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ</u> ๑) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด - ให้คำปรึกษาแนะนำ ถ่ายทอดความรู้ ๒) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ - ถ่ายทอดความรู้ สนับสนุนปัจจัยการผลิต ๓) สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด - สนับสนุนโดโลไมท์/ น้ำหมักชีวภาพ / รั้วตรวจวิเคราะห์ดิน ๔) สำนักงานสหกรณ์จังหวัด - อบรมให้ความรู้ด้านการตลาด สินเชื่อรวบรวมข้าว ๕) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด - ถ่ายทอดความรู้ บัญชีต้นทุนอาชีพ, แนะนำการทำบัญชี ๖) โครงการชลประทานจังหวัด - ดูแลระบบน้ำชลประทาน ๗) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร - ถ่ายทอดความรู้ คำปรึกษาแนะนำมาตรฐานเกษตร <u>การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ</u> ๑) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด - สนับสนุนกล่องบรรจุภัณฑ์ และการออกแบบตราสินค้า ๒) จังหวัดยโสธร - อบรม/สนับสนุนปัจจัยการผลิต ๓) สำนักงานพาณิชย์จังหวัด - ถ่ายทอดความรู้ กล่องบรรจุภัณฑ์ และร่วมงานแสดงสินค้า การตลาด ๔) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด - รับรองมาตรฐาน OTOP บรรจุภัณฑ์ และสติ๊กเกอร์สินค้า ๕) องค์การบริหารส่วนจังหวัด - ถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ๖) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร - สินเชื่อวิสาหกิจชุมชน/พัฒนาศักยภาพผู้นำ ๗) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด - รับรองมาตรฐาน อย./ ถ่ายทอดความรู้ ๕ ส. ในโรงงาน ๘) ศูนย์บริการการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ คำเขื่อนแก้ว - อบรมให้ความรู้ อาชีพเสริม ๙) สำนักงานทรัพยากรน้ำ ภาค ๑๑ กรมทรัพยากรน้ำ - สนับสนุนระบบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ <u>เงินทุนและปัจจัยการพัฒนาแปลงใหญ่</u> ๑) ระดมทุนจากสมาชิกหุ้นละ ๑๐๐ บาท

ประเด็นในการถอดบทเรียน	รายละเอียด
	๒) ได้รับการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาแปลงใหญ่ เป็นเงินจำนวน ๓,๖๔๐,๐๐๐ บาท จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำมาใช้ในการรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกในการนำมาแปรรูปเพิ่มมูลค่าและนอกเหนือจากนี้ยังมีความต้องการที่จะรับซื้อผลผลิตที่เหลือจากกลุ่มเพื่อจำหน่ายถั่วลิสงฝักแห้งให้กับลูกค้าภายนอก และรับซื้อผลผลิตเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์จำหน่าย ๓) ขอรับการสนับสนุนงบประมาณโครงการยกระดับเกษตรกรแปลงใหญ่ ด้วยเกษตรสมัยใหม่และเชื่อมโยงตลาด งบประมาณ ๒,๙๙๘,๕๐๐ บาท
๓. เป้าหมาย (๕ ด้าน) ๑) ต้นทุนการผลิต (ลดลง ๒๐%) ก่อนร่วมโครงการ ๘,๔๐๐ บาท/ไร่ หลังร่วมโครงการ ๖,๗๒๐ บาท/ไร่ ๒) เพิ่มผลผลิต (เพิ่มขึ้น ๑๖ %) ก่อนร่วมโครงการ ๒๕๐ ก.ก./ไร่ หลังร่วมโครงการ ๓๐๐ ก.ก./ไร่ ๓) มาตรฐานสินค้า ๔) การตลาด ๕) การบริหารจัดการ/คณะกรรมการ ด้านต่างๆ	<u>๑. ลดต้นทุนการผลิต</u> เก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง การจัดการวัชพืชที่ดี และเหมาะสม ไม่ใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช การจัดการศัตรูพืชอย่างเหมาะสม ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ ได้แก่ ไตรโคเดอร์มา และบิวเวอร์เรีย และน้ำหมักชีวภาพในการผลิต การจัดการดินและน้ำ มีการตรวจวิเคราะห์ดินและใช้ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ใช้เทคโนโลยีด้านเครื่องจักรกลเข้ามาช่วย <u>๒. เพิ่มผลผลิต</u> มีการจัดการแปลงที่ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม มีการวางแผนการปลูกให้เหมาะสมกับฤดูกาล ใช้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ตามค่าวิเคราะห์ดิน และอย่างถูกต้องเหมาะสม มีการจัดระยะการปลูกที่ถูกต้อง <u>๓. มาตรฐานสินค้า</u> ผลผลิตถั่วลิสงได้มาตรฐาน GAP <u>๔. การตลาด</u> รวมกลุ่มในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างอำนาจต่อรองในการจำหน่ายผลผลิตและสามารถกำหนดราคาขายได้ด้วยตนเอง มีการขายกับลูกค้าโดยตรง เช่น โรงงานแปรรูปถั่วลิสง(โก๋แก่) <u>๕. การบริหารจัดการ</u> วางแผนควบคุมการผลิต และแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกัน ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่มอย่างต่อเนื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการกลุ่ม ๑) นายประยูร สายสอน ประธาน ๒) นายณรงค์ ชันอาษา รองประธาน ๓) นางละมุล โคนศรี เภรัญญิก ๔) นางอำไพ นาเวียง กรรมการ (ฝ่ายการตลาด) ๕) นางกุลลาบทิพย์ ทองโสม กรรมการ (ฝ่ายการตลาด) ๖) นางอุพร นาเวียง กรรมการ (ฝ่ายสต็อกสินค้า) ๗) นางหนูรัก นาเวียง กรรมการ (ฝ่ายสต็อกสินค้า) ๘) นางฉวี มงคลนำ กรรมการ (ฝ่ายสต็อกสินค้า)

ประเด็นในการถอดบทเรียน	รายละเอียด
	๙) นางสาวชานดา ชั้นอาษา กรรมการ (ฝ่ายสต็อกสินค้า) ๑๐) นางวชิราภรณ์ มงคลนำ กรรมการ (ฝ่ายสต็อกสินค้า) ๑๑) นางสาวจิตติพร โคกศรี กรรมการ (ฝ่ายส่งเสริมการผลิต) ๑๒) นางเบญจพร มงคลนำ กรรมการ (ฝ่ายส่งเสริมการผลิต) ๑๓) นางสุพิศ ชั้นอาษา กรรมการ (ฝ่ายส่งเสริมการผลิต) ๑๔) นายบัวพันธ์ ถมปัด กรรมการ (ฝ่ายส่งเสริมการผลิต) ๑๕) นางสาววาสนา โคกศรี เลขานุการ
๔. การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ๔.๑ การจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล ๔.๒ การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) ๔.๓ การจัดการบัญชีฟาร์ม/บัญชีครัวเรือน ๔.๔ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตถั่วลิสงที่เหมาะสม ๔.๕ การวิเคราะห์พื้นที่เพาะปลูกและการปรับปรุงบำรุงดิน การบริหารจัดการน้ำ ๔.๖ การผลิตเมล็ดพันธุ์ ๔.๗ ฉางถั่ว ลานตาก	กลไกการบริหารงาน ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง การบูรณาการ • กรมส่งเสริมการเกษตร • กรมส่งเสริมการเกษตร • สนง.ตรวจบัญชีสหกรณ์ยโสธร • กรมส่งเสริมการเกษตร, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรยโสธร กรมวิชาการเกษตร • กรมส่งเสริมการเกษตร, สถานีพัฒนาที่ดินยโสธร, กรมทรัพยากรน้ำ • กรมส่งเสริมการเกษตร, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรยโสธร กรมวิชาการเกษตร • สำนักงานสหกรณ์ยโสธร
๕. การสนับสนุน ๕.๑ ระบบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ๕.๒ เงินทุนหมุนเวียน	๑) ได้รับการสนับสนุนระบบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ จากกรมทรัพยากรน้ำ จำนวน ๒ จุด ๒) ได้รับการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาแปลงใหญ่ เป็นเงินจำนวน ๓,๖๔๐,๐๐๐ บาท จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำมาใช้ในการรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกในการนำมาแปรรูปเพิ่มมูลค่าและนอกเหนือจากนี้ยังมีความต้องการที่จะรับซื้อผลผลิตที่เหลือจากกลุ่มเพื่อจำหน่ายถั่วลิสงฝักแห้งให้กับลูกค้าภายนอก และรับซื้อผลผลิตเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์จำหน่าย
๖. ผลลัพธ์ตามเป้าหมาย	แปลงใหญ่ถั่วลิสง หมู่ ๖,๑๑ ตำบล กู่จาน อำเภอ คำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร มีการดำเนินงานแบบบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายในด้านการลดต้นทุนการผลิต ๒๐%, การเพิ่มผลผลิต ๑๖%, มาตรฐาน GAP, การทำการตลาดทั้งแบบออนไลน์ และการตลาดเชิงรุก รวมถึงการบริหารธุรกิจกลุ่มแปลงใหญ่
๗. ผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร	๑. ด้านเศรษฐกิจ ๑.๑ เกษตรกรสามารถจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล มีการวางแผนการเพาะปลูกพืชเพื่อลดความเสี่ยง ๑.๒ การลดต้นทุนการผลิตโดยการตรวจวิเคราะห์ดิน, การใช้เทคโนโลยีปุ๋ยสั่งตัด, การบริการจัดการแปลงอย่างถูกต้องเหมาะสม, ผลิตเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง

ประเด็นในการถอดบทเรียน	รายละเอียด
	๑.๓ มีการพัฒนาคุณภาพสินค้า, แปรนสินค้า, มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์, การพัฒนาเครือข่าย ๑.๔ เน้นการผลิตโดยใช้หลักการการตลาดนำการผลิต, เกษตรกรมีความพึงพอใจในการขายซึ่งสามารถขายได้ในราคาที่สูงขึ้น, เข้าถึงแหล่งเทคโนโลยี และแหล่งเงินทุน ๒. ด้านสังคม ๒.๑ เกิดการรวมกลุ่ม รวมผลผลิต รวมซื้อ รวมขายอย่างมีประสิทธิภาพ ๒.๒ มีความสามัคคี ก่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ๒.๓ เป็นกลุ่มตัวอย่างแก่เกษตรกรทั่วไปในการเป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานของชุมชน ๓. ด้านสิ่งแวดล้อม ๓.๑ การจัดการแปลงใหญ่ทุกขั้นตอนของการปลูกถั่วลิสงปฏิบัติตามมาตรฐานการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมผนวกกับการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เริ่มตั้งแต่การคัดเลือกพันธุ์ถั่วลิสงให้ตรงตามสายพันธุ์ที่ทนทาน ๙ การเตรียมดิน ดินบริเวณที่ปลูกจะต้องมีการไถตากดินเพื่อกำจัดวัชพืชและเชื้อโรคดินมีความชื้นพอเหมาะ การปลูก ให้น้ำ กำจัดวัชพืช การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวจนถึงกระบวนการแปรรูปผลผลิต ๓.๒ ไม่ใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืช มีการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลง ๔. ความยั่งยืนของแปลงใหญ่ ๔.๑ การบริหารจัดการโดยคณะกรรมการกลุ่มอย่างเข้มแข็ง ๔.๒ มีการพัฒนาแปลงใหญ่โดยเน้นการตลาดนำการผลิต ๔.๓ กลุ่มและสมาชิกได้รับผลตอบแทนและมีความพึงพอใจทำให้เกิดความศรัทธาในระบบแปลงใหญ่ตั้งแต่การผลิตจนถึงการตลาด ก่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาแปลงใหญ่ต่อไป
๘.๑ ปัจจัยทำให้ประสบความสำเร็จ (Key Success Factor) และยั่งยืน (แปลงที่ยังคงรักษาคุณภาพได้เกรด A เท่าเดิม (AA)/แปลงที่มีทิศทางการพัฒนาเพิ่มขึ้น) ๘.๒ ปัจจัยที่ทำให้มีการพัฒนาลดลง (แปลงที่มีทิศทางการพัฒนาลดลง)	๑. มีความสามัคคีภายในกลุ่ม ๒. การบริหารจัดการกลุ่ม ๓. การมีส่วนร่วม (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์) ๔. กรรมการและสมาชิกมีความศรัทธาและความไว้วางใจ
๙. ปัญหา อุปสรรค	เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙) ทำให้การดำเนินการจัดประชุม การจัดเวทีถอดบทเรียน การสัมมนา และการพบปะเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของกลุ่มไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด
๑๐. แผนการพัฒนาที่กลุ่มได้วางไว้ต่อไป	๑. การพัฒนาคุณภาพ ๑.๑ ขอรับรองมาตรฐานการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) ทุกแปลง

ประเด็นในการถอดบทเรียน	รายละเอียด
	๑.๒ สินค้าดีมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ๒. การพัฒนาเกษตรกร ๒.๑ สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาอาชีพของตนเอง ๒.๒ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและต่อกลุ่ม ๒.๓ เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับตลาด ๓. การพัฒนาด้านการตลาด ๓.๑ จัดหาวัตถุดิบให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ๓.๒ สร้างเครือข่าย ๓.๓ มีการทำ MOU กับตลาดอื่น ๓.๔ เพิ่มช่องทางการจำหน่าย ๓.๕ ตลาดนำการผลิต ๓.๖ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ ๓.๗ การพัฒนาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือในการสร้างมูลค่าให้แก่ผลผลิต อาทิ เช่น ลานตากพลังงานแสงอาทิตย์
๑๑. ข้อเสนอแนะ คำแนะนำต่างๆ	ใช้กระบวนการกลุ่มในการบริหารจัดการแปลงใหญ่ ๑. เน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคน ๒. การระดมทุนของสมาชิกแปลงใหญ่ และสมาชิกทั่วไป ๓. ความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และความจริงจังในการทำงานของคณะกรรมการและความไว้วางใจของสมาชิก ๔. การบริหารกลุ่มอย่างเข้มแข็ง
๑๒. ภาพกิจกรรม/ผลิตภัณฑ์ พร้อมคำบรรยาย	การพัฒนาบุคลากร ที่ทำการกลุ่ม

ประเด็นในการถอดบทเรียน

รายละเอียด

การปลูกถั่วลิสง

การรับซื้อถั่วลิสง

ประเด็นในการถอดบทเรียน	รายละเอียด
	ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากถั่วลิสง

นางสาวกรรณิการ์ ศรีแสนตอ

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

ผู้ถอดบทเรียน